

Global hungersnød etter regional atomkrig

Selv begrenset bruk av atomvåpen vil få store konsekvenser for klimaet på jorden. Den globale matsikkerheten vil bli truet, og kanskje en milliard mennesker vil miste livet på grunn av hungersnød, ifølge en ny rapport fra International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW).

www Publisert først på nett 14.6. 2012

I 1816 var det ingen sommer i Norge. Det året var det hungersnød over store deler av verden. Det skyldtes et utbrudd fra vulkanen Tambora i Indonesia året før. Store mengder støv og aske ble raskt spredt over kloden og ga mindre tilgang på sollys og varme. Flere frostdager sommeren 1816 ødela avlinger og førte til alvorlig matmangel.

Helt siden 1980-årene har det vært kjent at en total atomkrig mellom de tradisjonelle atomvåpenstatene, kanskje særlig USA og Russland, ville medføre så store forurensninger i atmosfæren at vi ville få en såkalt nukleær vinter – den største trusselen mot menneskenes eksistens på jorden. I 2007 kom ny meteorologisk forskning som viste at også en begrenset atomkrig ville føre til så store forurensninger av atmosfæren at temperaturen over store deler av kloden ville synke med i gjennomsnitt 1,25 °C og at denne tilstanden ville vare i ti år (1). En slik begrenset atomkrig kunne f.eks. finne sted mellom Pakistan og India, med utveksling av opptil 100 «mindre» atomvåpen på størrelse med de bombene som ble brukt i Hiroshima og Nagasaki. Hva vil dette bety for muligheten til å dyrke mat og for den globale matsikkerheten?

Begrenset atomkrig truer menneskeheten

Selv om det til tider er en viss overproduksjon av noen matvarer, er lagrene i verden av basismatvarer ytterst begrenset. De totale kornlagrene rekker ikke til mer enn 80 dagers forbruk, ifølge beregninger fra FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO). Ved matmangel stiger prisene, og tilgangen blir enda mindre for dem som har lite fra før.

Ny forskning viser at de klimaendringene som kan oppstå også etter en begrenset atomkrig, ville medføre gjennomsnittlig 10 % nedgang i kornproduksjonen i USA de neste ti årene. Den største nedgangen, 20 %, ville inntreffe det femte året (2). I store områder av Kina ville risproduksjonen

synke med opptil 21 % i gjennomsnitt de første fire årene og med 10 % de følgende seks (3). Resultatene er, sammen med beregninger av betydningen for global matsikkerhet, også nylig publisert i en rapport fra International Physicians for the Prevention of Nuclear War (IPPNW) (4). Rapporten viser at påfølgende matmangel og en prisvekst på i gjennomsnitt 100 % på verdensbasis først og fremst vil ramme de 925 millionene som ifølge FAO allerede er underernært, men det vil også føre til at

«De langsiktige effektene – klimaendringer og matmangel – er den største trusselen mot menneskeheten»

215 millioner til ville stå i fare for å havne i samme gruppe. Totalt kunne en milliard mennesker omkomme i hungersnød i løpet av de ti årene en slik matkrise kunne vare.

De akutte ødeleggelsene og det radioaktive nedfallet ville drepe millioner, men de langsiktige effektene – klimaendringer og matmangel – er den største trusselen mot menneskeheten, ikke bare etter en total atomkrig, men også etter en regional krig med bruk av et begrenset antall «små» atomvåpen.

Iran kan være i ferd med å skaffe seg atomvåpen. Verre er det at India og Pakistan allerede har slike våpen og er i ferd med å kappruste seg til døde. Pakistan, som i 2010 ikke engang klarte å hjelpe landets egne flomofre, har snart flere atomvåpen enn Storbritannia. Kapprustingen og faren

for spredning av atomvåpen til flere land gjør at faren for bruk er økende. Den eneste måten å hindre at atomvåpen blir brukt, er en snarlig internasjonal avtale om et fullstendig forbud mot slike våpen. Den må gjelde for alle land.

Bjørn Hilt

bjorn.hilt@stolav.no

Norske leger mot atomvåpen

Bjørn Hilt (f. 1949) er spesialist i arbeidsmedisin og arbeider ved St. Olavs hospital og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet i Trondheim. Han er medlem av styret i Norske leger mot atomvåpen og har siden 2006 vært styreleder for International Physicians for the Prevention of Nuclear War.

Forfatter har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Litteratur

1. Robock A, Oman L, Stenchikov G et al. Climatic consequences of regional nuclear conflicts. *Atmos Chem Phys* 2007; 7: 2003–12. www.atmos-chem-phys.net/7/2003/2007/ [28.5.2012].
2. Özdoğan M, Robock A, Kucharik C.J. Impacts of nuclear war in South Asia and soybean and maize production in the Midwest United States. *Clim Change* 2012; e-publisert mai. http://climate.envsci.rutgers.edu/pdf/ozdogan_eta1_may2012_final.pdf [31.5.2012].
3. Xia L, Robock A. Impacts of nuclear war in South Asia on rice production in Mainland China. *Clim Change* 2012; e-publisert mai. <http://climate.envsci.rutgers.edu/pdf/ChinaNWrice8inpress.pdf> [31.5.2012].
4. Helfand I. Nuclear famine: a billion people at risk. Global impacts of limited nuclear war on agriculture, food supplies, and human nutrition. Boston/Washington D.C.: International Physicians for the Prevention of Nuclear War/Physicians for Social Responsibility, 2012. www.ippnw.org/pdf/nuclear-famine-ippnw-0412.pdf [28.5.2012].

Mottatt 23.5. 2012, første revisjon innsendt 30.5. 2012, godkjent 31.5. 2012. Medisinsk redaktør Erlend Hem.